

GERDA VAN WAGENINGEN

Bestsellerauteur van *Zilver*

Het *portret*

HET PORTRET

Gerda van Wageningen

HET PORTRET

Zomer & Keuning

ISBN 978 90 5977 038 6

NUR 301

Omslagontwerp: Julie Bergen

Omslagfoto: Yolande de Kort / Trevillion Images

www.kok.nl

© 2011 Uitgeverij Zomer & Keuning, Utrecht
Alle rechten voorbehouden

HOOFDSTUK 1

Met een frons tussen haar ogen keek de oude dame de kring rond die zich deze kerstavond in haar salon verzameld had. Lieve ogen had ze, maar er was vandaag een behoorlijk stuk wantrouwen in te lezen, een wantrouwen dat er niet eerder in te bekennen was geweest.

Ze haalde eens diep adem. ‘Kerstavond. Ik ben blij dat jullie daadwerkelijk allemaal gekomen zijn.’

Er werd wat geknikt, zelfs besmuikt gelachen. Maar de hoogbejaarde dame deed net of ze dat niet merkte.

Eugenie Louise Marie Amadee Ernsting zat in haar comfortabele leunstoel. Die was op leeftijd, net als zijzelf. De rollator die ze tegenwoordig helaas nodig had om zich te kunnen verplaatsen, stond vlak bij de stoel onder handbereik. De oude dag kwam met gebreken, ook al had ze lang van een goede gezondheid mogen genieten. Maar inmiddels was ze zevenentachtig, en had ze ruim een halfjaar geleden bij een val haar rechterheup gebroken. Gelukkig was ze erbovenop gekomen, al was daarvoor een zware operatie nodig geweest en had ze nu een kunstheup, waardoor het lopen nooit meer was geworden wat het vroeger was geweest, en traplopen bleek nadien nauwelijks nog mogelijk.

Maar de diepblauwe ogen stonden helder. Ze wist het als geen

ander: met haar bovenkamer was nog helemaal niets mis! Al dachten de mensen die nu naar haar keken daar misschien anders over. Ze probeerde vriendelijk te kijken naar de mensen om haar heen, maar eerlijk gezegd kostte haar dat veel moeite.

‘Zoals gezegd, het is mij een genoegen dat jullie allemaal tijd hebben gevonden om vanavond hier te zijn. Het is lang geleden dat we als familieleden bij elkaar waren.’ Er klonk een vleugje venijn in haar stem door, maar waarschijnlijk werd dat door haar toehoorders niet eens opgemerkt.

‘Dit prachtige huis, dat we allemaal kennen als de hof, is al meer dan honderdvijftig jaar eigendom van de familie Ernsting. Mijn man was er dan ook zeer aan verknocht. Helaas is ons huwelijk niet bekroond met kinderen. Mijn verleden is lang, maar mijn toekomst niet. Ik heb de laatste tijd dan ook veel nagedacht over wat er straks met de hof moet gebeuren.’

Ze werd bot in de rede gevallen door Agaath. ‘Nu, dat is wel duidelijk, tante Eugenie. Ik ben uw naaste familielid.’

De oude vrouw haalde diep adem en probeerde geduldig te blijven en oude gevoelens van rancune en teleurstelling te overwinnen, en dat alles in een fractie van een seconde.

‘Jullie oom Ernst, mijn dierbare echtgenoot’ – zelfs nu was de spot in haar stem voor de toehoorders nauwelijks op te merken – ‘was de laatste Ernsting. Ik zal de geschiedenis van de familie in het kort ophalen, voor wie het niet helemaal duidelijk weet.

De grootvader van mijn man heette David Ernsting en hij had drie kinderen. Zijn zoon Ernst werd geboren in 1904 als enige wettige zoon, en was daarmee de erfgenaam van de hof. Hij had een zuster, Helene, en een halfbroer, Evert, die weliswaar door David is erkend als zijn natuurlijke zoon, maar deze Evert werd geboren uit een buitenechtelijke verhouding en heette vanzelfsprekend geen Ernsting. Jullie zijn de nazaten van Helene en Evert, of behoren tot mijn eigen familie. Er zijn portretten van de Ernstings. We krijgen zometeen een aperitief van mijn dierbare Agnes, daarna zullen we

de portretten met elkaar gaan bekijken. Ik kan me niet herinneren dat jullie daar eerder belangstelling voor hebben getoond, maar nu ik binnenkort mijn testament definitief laat opmaken' – nu glimlachte de oude Eugenie zelfs een beetje cynisch – 'zullen jullie daar mogelijk wel in geïnteresseerd zijn.'

Ach, misschien was ze geen haar beter dan haar toehoorders, bedacht ze stilletjes, terwijl de pientere ogen de gezichten van haar familieleden aandachtig opnamen. 'Het wordt dus tijd om de familiebanden, hoe dunnetjes die ook zijn geworden, aan te halen. De hof is mij even dierbaar geworden als die voor jullie oom Ernst was. De hof moet straks in goede handen terechtkomen, als ik er op een gegeven moment niet meer zal zijn. Dat wilde ik een paar jaar geleden al met jullie bespreken, maar niemand had toen tijd om te komen, en daaruit heb ik opgemaakt dat jullie geen van allen belangstelling hadden voor de hof.'

Nu kon ze zwijgen en oplettend de mensen bestuderen, die nu om het hardst ontkenden uitsluitend geïnteresseerd te zijn in het mooie oude landhuis. Ach, ze had de kwestie kort na het overlijden van haar man besproken met haar toenmalige notaris. Het testament van haar man bleek te zijn opgesteld in de eerste jaren van hun huwelijk. De hof viel toe aan zijn weduwe, met het recht er de rest van haar leven te wonen, en aan zijn wettige erfgenamen. Als die er niet meer zouden zijn, zou het huis toevallen aan het naaste wettige familielid, en de rest zou worden verdeeld. Het probleem was echter dat er nooit wettige erfgenamen waren gekomen, en het testament was evenmin later herzien. De hof was van haar, maar ze had veel te lang nagelaten erover na te denken haar zaken grondig te regelen voor de toekomst.

Een paar jaar geleden was het notariskantoor overgegaan in andere handen. Er was een jongere notaris gekomen van buitenaf. Hij had zelf contact met haar opgenomen en aangedrongen op een betere regeling van haar zaken. Zijn commentaar was vooral praktisch geweest, toen hij kennis kwam maken. 'Verkoop alles en ga van dat

geld comfortabel in het beste tehuis wonen dat u kunt vinden. Waarom geld nalaten aan mensen die al jaren geen greintje belangstelling voor u hebben getoond?’

Wijze woorden, dat zeker, maar ze had er moeite mee gehad en het tegen het gezonde verstand in op zijn beloop gelaten iets duidelijk te regelen. Onverstandig, dat besepte ze inmiddels overduidelijk, maar gelukkig was het nog niet te laat om dat te veranderen. Het nog altijd geldende vroegere testament vermeldde dus dat de hof na haar dood naar haar naaste familielid zou gaan. Wie zichzelf als zodanig mocht beschouwen, zou ze niet eens weten, maar de notaris zou dat voor haar uitzoeken. Ze zouden elkaar weer treffen als de feestdagen voorbij waren, halverwege de januarimaand, maar voor die tijd wilde ze de mensen leren kennen die ieder voor zich, elk op zijn eigen wijze, zouden kunnen denken dat de hof hun later toe zou vallen.

Haar uitnodiging om deze kerstavond met elkaar door te brengen en de familiebanden te hernieuwen, was zodanig opgesteld dat ze er allemaal een belofte in hadden kunnen lezen. Eugenie had laten doorschemeren dat ze haar einde dichterbij voelde komen, en dat de erfenis na haar heengaan niet onaanzienlijk zou zijn. Een beetje geflatteerd misschien, maar dat hoefde voorlopig niemand te weten. Vanavond at ze samen met haar hele familie, en de meesten van hen had ze nooit meer gezien na de begrafenis van haar man, inmiddels alweer vijftien jaar geleden.

Ze pakte haar mobieltje. Ach ja, ze was beslist een vreemde mengmoes van nostalgie en modern gemak! Ze zag Agaath de wenkbrauwen fronsen.

‘Agnes, breng de champagne en de hapjes maar binnen. Is de galerij in orde?’ Ze knikte monter toen ze het antwoord hoorde.

‘Ik heb tegenwoordig nog maar twee personeelsleden,’ legde ze haar toehoorders uit. Ze keken haar stuk voor stuk aandachtig aan, nu het woord testament gevallen was. ‘Mijn knecht heet Andries Terdu. Hij is klusjesman, chauffeur en tuinman tegelijk. Zijn doch-

ter Agnes is een manusje-van-alles: verzorgster, gezelschapsdame, ze regelt de huishouding en helpt zo nodig tevens met mijn administratie. Ze heeft tot ik hulp nodig had in de zorg gewerkt en is een grote steun voor me geworden. Agnes en Andries hebben speciaal voor vanavond deze prachtige kerstboom opgetuigd. De catering levert straks het diner. Ik hoop dat het jullie zal bevallen.’

‘Echte kaarsjes,’ zuchtte Agaath. ‘Hier gaat de tijd honderd jaar terug, tante Eugenie.’

Agaath was ergens in de veertig. Ze was de kleindochter van Helene, die de jongere zuster van David was geweest. Helene was niet zo oud geworden, maar het fijne wist Eugenie daar niet van. Het probleem was dat de ouders van Agaath wel enkele jaren samenleefden voor ze elk weer hun eigen weg waren gegaan, maar nooit waren getrouwd. De vader van Agaath had daarna nog een hele serie verhoudingen gehad, en zelfs nog een zoon verwekt die in Amerika scheen te wonen, maar hij was nooit met een van zijn vele vriendinnen getrouwd. Agaath was dus geen wettige nakomeling, maar inderdaad, zoals ze had opgemerkt, waarschijnlijk wel het meest naaste familielid. Of het erfrecht haar zonder huwelijk van haar ouders zou erkennen als erfgename, moest worden uitgezocht. Ten tijde van haar geboorte was het erfrecht anders dan tegenwoordig.

De oude Eugenie knikte minzaam. ‘Een boom met echte kaarsjes, zoals vroeger, dat past bij een oud huis als de hof,’ merkte ze monter op en ze probeerde geen schuine blik te werpen op haar spik-splinternieuwe computer, voorzien van alle mogelijke snufjes van de moderne tijd. Ze had er een webcam bij en kon bellen met haar twee vriendinnen die nog in leven waren, zodat ze elkaar tijdens die gesprekken konden zien zonder dat ze elkaar opzochten. Gemakkelijk, als je oud was geworden en lichamelijke beperkingen het reizen er niet gemakkelijker op maakten. Naast haar stoel op het tafeltje lag haar camera. Digitaal, ja. Ze wilde deze avond vastleggen en zou haar toehoorders over een poosje verrassen met een fotoalbum over

deze gedenkwaardige kerstavond, die oude tijden deed herleven en tegelijkertijd zo bepalend zou worden voor de toekomst, een toekomst waar zij niet veel langer deel van uit zou maken. De dood kon snel komen als je al hoogbejaard was, maar evengoed zou God haar nog een paar jaren willen schenken om toe te voegen aan een lang leven, dat naast hoogtepunten toch ook veel verdriet en vooral veel eenzaamheid had gebracht.

Maar vanavond was ze niet alleen. Vanavond had ze haar familie om zich heen, al dan niet gelokt door materiële verwachtingen. Daar wilde ze proberen achter te komen. Maar misschien was een avond wel te kort voor een helder oordeel? Ze zou het niet weten.

De deur ging open. Evert taxeerde de jonge vrouw die binnenkwam met een blik die Eugenie herkende. Zo had haar man altijd gekeken naar dames die hem bevielen. Nee, een dergelijke blik had hij haar nooit toegeworpen. Hun huwelijk was immers een verstandshuwelijk geweest. De familie Ernsting was verarmd geraakt na de crisisjaren dertig, waarin David was overleden, en door de oorlogsjaren veertig van de vorige eeuw, waarin de vader van haar man, ook een Ernst, was verraden en doodgeschoten. Zijzelf was in die tijd een welgestelde koopmansdochter geweest, enig kind, net als haar man. Destijds had ze het een verstandig besluit gevonden om met Ernst Ernsting te trouwen, want als kind al was ze verliefd geweest op dit prachtige huis, de hof, zoals dat werd genoemd. Het oude herenhuis had vroeger een flink eind buiten het dorp gelegen en destijds was er ook een boerderij bij geweest, die in het begin van de twintigste eeuw floreerde, maar na de oorlog vervallen was geraakt en afgebroken. De landerijen bij de hof waren verkocht. Van de opbrengst was het huis, in de eerste jaren van haar huwelijk, grondig opgeknapt en van destijds zeer moderne gemakken als centrale verwarming en twee badkamers voorzien. Tegenwoordig lag op de plaats van hun vroegere landerijen een prachtig park, en het oude huis was gaandeweg omringd geraakt door nieuwbouwwijken. Haar man had een opleiding tot ingenieur genoten en als zodanig was hij

zijn hele arbeidzame leven werkzaam geweest bij een grote olie-maatschappij. Voor dat werk was hij vaak op reis geweest. Ze was veel alleen geweest, maar had nooit hoeven beknibbelen. Van haar nabestaandenpensioen kon ze een huis als de hof vanzelfsprekend niet in stand houden, en gaandeweg was het kapitaal dat zijzelf bij haar huwelijk had ingebracht, behoorlijk geslonken.

Haar verdriet om haar ongewilde kinderloosheid was mateloos groot geweest. Wat zou ze graag moeder zijn geweest! Hoe heerlijk zou het zijn geweest als ze hier nu mocht inwonen bij een zoon of dochter, met kleinkinderen om zich heen, het oude huis gevuld met leven, waar het inmiddels zo stil was geworden met alleen nog een stokoude vrouw als bewoonster.

Haar ogen dwaalden naar Evert, die grinnikte naar Agnes en probeerde indruk te maken met een gevatte opmerking. Agnes' gezicht bleef echter in de plooi. Ze herkende de geroutineerde vrouwen-versierder blijkbaar net zo gemakkelijk als haar werkgeefster.

Evert was de kleinzoon van de halfbroer van haar schoonvader en blijkbaar naar hem vernoemd. Eugenie schatte hem ver in de dertig, misschien net in de veertig. Gevat, charmant en keurig getrouwd, dat wel. Zijn vrouw Lieneke was meegekomen, geblondeerd, en botox en nepborsten waren aan haar niet voorbijgegaan. Ach, had ze nou verstand van die dingen? vroeg Eugenie zich in stilte af. De overgrootvader van Evert was een respectabele Ernsting geweest, maar deze man was evenmin als Agaath een wettige nazaat. Naast Evert en zijn vrouw zat zijn jongere broer David. Kennelijk was deze vernoemd naar zijn overgrootvader Ernsting, maar als jongere broer had David had nog minder rechten dan Evert.

Dan waren er nog twee mogelijke kandidaten voor de erfenis. Zijzelf was dan weliswaar enig kind geweest, maar haar vader had wel een broer gehad. De twee mannen die naast Evert en Lieneke zaten, waren zijn zoon en zijn kleinzoon. Wettige nakomelingen van haar kant, nakomelingen van haar oom. Opgegroeid en wonend in Zeeland. Maar kwamen zij daardoor eerder in aanmerking, wettelijk

gezien, dan Agaath? Eugenie zou het niet weten. Ook deze mensen, Machiel Leeuwenburg, zijn vrouw Bets en hun zoon Floris, kwamen wettelijk gezien in aanmerking als mogelijke erfgenaam. Floris had nog een broer en een zus die vandaag niet meegekomen waren. Agnes Terdu sloot de deur weer achter zich nadat iedereen in de salon was bediend. De oude Eugenie keek de kring nu glimlachend rond en hief haar glas. ‘Laten we klinken op de hof en het hopelijk nog langdurige voortbestaan ervan, op een fijne maaltijd als familie bij elkaar, en op een mooi kerstfeest om de geboorte van ons aller Schepper te gedenken. Ik wens jullie bovendien een gezond Nieuwjaar.’

De champagne maakte de tongen los van de groep mensen die elkaar nauwelijks kenden. Eugenie keek vanaf dat moment stilletjes toe. Bets stond zo nu en dan op om met de hapjes rond te gaan. Steeds bood ze de schalen als eerste aan bij Eugenie, die echter slechts eenmaal iets wilde proeven. Ze at niet zo veel meer. En straks gingen ze nog dineren.

Buiten begon de schemering in te vallen. Eugenie verzocht Agaath en Bets om de vele kaarsen in de kamer aan te steken. Toen de glazen waren bijgevuld en opnieuw gelegegd, stond Eugenie op.

‘Op de bovenverdieping van het huis liggen de zes slaapkamers en de twee badkamers. Momenteel wordt daar vanzelfsprekend geen gebruik meer van gemaakt. Boven aan de trap deelt een brede gang de verdieping feitelijk in tweeën. Die gang noemen we al sinds mensenheugenis de galerij. Op de galerij bevinden zich enkele portretten van onze voorouders. Ik wil jullie graag uitnodigen om die te bekijken. We hebben tevens oude foto’s op de muren bevestigd, van de voorouders die op de schilderijen staan, maar ook van mijn ouders en mijn jeugd, omwille van de familie Leeuwenburg, zoals mijn meisjesnaam luidde. Wil iedereen mij maar volgen?’

Met haar rollator schuifelde de oude vrouw moeizaam naar de trap. Ze voelde vele ogen in haar rug prikken. Ja, als ze liep was ze met recht een stokoude vrouw! De trap beklimmen duurde lang en ging

moeizaam, gesteund door haar stok. Niemand wilde of durfde haar een arm te bieden, tot Andries langs iedereen heen stommelde en zijn werkgeefster stevig ondersteunde. Ze glimlachte dankbaar naar hem toen ze hijgend boven stond, zich omdraaide en neerkeek op de mensen die haar volgden, sommigen met mededogen in hun ogen om haar moeilijke bewegen, de anderen onverschillig of met een zekere verwachting over oude schilderijen die ze te zien zouden krijgen.

‘Tjonge, die zijn wel kostbaar.’ Evert was de eerste die iets opmerkte, zich er niet van bewust dat niets de oude dame ontging. ‘Wie is dit, tante Eugenie?’

‘Dit is een portret van de eerste Ernst Ernsting, de man die de hof liet bouwen op gronden die hij had aangekocht. Er waren toen al een boerderij en een boomgaard. Volgens de overlevering heeft hij fortuin gemaakt in de slavenhandel. Of dat waar is, weet ik niet. Wel is bewezen dat hij rond 1830 een aantal jaren in Suriname heeft gewoond en gewerkt. Hij kwam als welgesteld man terug naar het vaderland, dat hij nogal armlastig had verlaten.’

Evert grinnikte opgewekt. ‘We hebben dus een boef als stamvader!’ Het scheen hem mateloos te amuseren. Agaath siste hem toe dat hij niet zulke ongepaste opmerkingen moest maken.

Eugenie ging onverstoorbaar verder en toonde andere portretten. De mooiste waren van de grootouders van haar man, beiden geschilderd in deftige kleding van hun tijd. David in een deftig pak met bakkebaarden. Zijn vrouw Juliëtte was getooid met de krullermuts, die hoorde bij de streekdracht uit die jaren. Het was een dure muts met brede randen kant, met alle gouden versierselen die daarbij hoorden en met een prachtig parelsnoer, drie rijen dik, om haar hals. Er hing een kinderportret naast, van haar zoon Ernst als drie- of vierjarig jongetje. Er waren ook nog twee medaillons van meisjes die heel jong waren overleden. Haar volwassen geworden zoon Ernst hing verderop en was samen afgebeeld met zijn vrouw Henriëtte. Dit waren de ouders van de man van Eugenie geweest. Er

hingen geen verdere portretten naast, maar de oude vrouw had wel eens van haar man gehoord dat zijn moeder nog enkele miskramen had gekregen. Haar man was al op zevenendertigjarige leeftijd gestorven, verraden en doodgeschoten in de oorlog.

Bets merkte zacht op dat beide vrouwen, zo mooi en welvarend geportretteerd, toch ook veel verdriet hadden gekend. De familie verspreidde zich daarna door de galerij en een enkeling vroeg zo nu en dan iets aan de oude vrouw. Ze wees hun een portret van de grootvader van haar overleden man als jonge jongen met een pony. De jonge David moest lachen, want hij had niet geweten naar zo'n deftige voorvader te zijn vernoemd. 'Maar misschien is het toeval,' peinsde hij. 'Is deze vrouw uw schoonmoeder geweest, tante?'

Eugenie knikte en keek naar het portret van Henriëtte Ernsting. Haar schoonmoeder was stil en hooghartig geweest, zoals zij zich haar herinnerde. 'Ze heette Henriëtte en ik weet nog dat ze door een broer van haar, oom Louis, Jetje werd genoemd.'

'Wie is dit?' vroeg Evert wel een kwartier later. Hij stond aan het einde van de gang, waar een klein portretje hing naast het raam dat de gang van licht voorzag.

'Van dat portret is jammer genoeg niets bekend,' antwoordde Eugenie rustig. 'Het hing er al toen ik voor het eerst hier kwam, meer dan vijftig jaar geleden alweer, en niemand heeft me er ooit iets over verteld. Als ik eerlijk ben, heb ik er ook nooit naar gevraagd. Ik heb altijd gedacht dat het een dochter is geweest die jong is overleden. In die tijd stierven mensen nu eenmaal vaak jong.' 'Ze draagt geen klederdracht. Aan haar kleding te zien, was ze jong aan het begin van de vorige eeuw. 1900, 1910, schat ik zo,' dacht Machiel Leeuwenburg, en zijn vrouw knikte. 'Lief toetje.'

Eugenie keek wat aandachtiger naar de jonge vrouw die was afgebeeld op het portret. Dat had ze eigenlijk nooit eerder gedaan. Ze was destijds snel gewend aan de portretgalerij. Binnen de kortste keren keek ze nauwelijks nog naar de geportretteerde familieleden, waarvan ze verreweg de meeste nooit had gekend. Het enige

wat ze lang had gevoeld, waren al die ogen, die gericht leken te zijn op mensen die de stilte van hun galerij verbraken. Zolang haar man leefde, hadden ze boven geslapen. Na zijn overlijden was ze beneden gaan slapen, in wat vroeger hun eetkamer was geweest. Vanavond aten ze dan ook gewoon in de salon. Agnes en Andries dekten daar nu de tafel.

Eugenie haalde diep adem. ‘Wel, iedereen heeft de voorouders kunnen aanschouwen. Ik verzoek jullie nu een poosje naar buiten te gaan om de tuin te bekijken. Degenen die willen roken, kunnen dat daar doen. In huis wil ik dat niet hebben. Er ligt een paviljoen bij de vijver, dat is open voor wie even wil zitten. Wie het koud krijgt, kan weer binnenkomen en kan zich opknappen voor het diner of zich warmen bij de brandende haard in de bibliotheek, die vroeger tevens de werkkamer was van mijn man. Ik weet niet precies hoe laat het nu is, maar om zeven uur gaan we aan tafel. Dan verwacht ik iedereen weer in de salon en zal de kerstboom branden.’

Met geroezemoes ging iedereen weer zijn weg. Het was zowaar Agaath die boven aan de trap aarzelde, omdat ze blijkbaar de oude vrouw niet alleen naar beneden wilde laten gaan.

‘Kan ik u helpen om weer veilig beneden te komen, tante Eugenie?’ vroeg ze aarzelend. Of ze was ontzettend gehaaid, of ze was mogelijk best aardig en bezorgd, en dan zou ze haar eerste indruk moeten herzien, dacht Eugenie stilletjes. Maar ze verried niets van haar gedachten, knikte minzaam en nam de arm van Agaath om zich te laten ondersteunen. Langzaam, heel voorzichtig voetje voor voetje, kwam ze weer beneden. Daar pakte ze haar rollator stevig vast.

‘Dank je, Agaath, nu red ik me wel weer. Ik ga even rusten in mijn slaapkamer.’

Lieneke kwam bij hen staan en knikte. ‘Het is een vermoeiende dag voor u, dat begrijpen we best.’

Gek genoeg was Eugenie helemaal niet moe, maar dat moest de adrenaline zijn, de kick van het bijzondere moment. In haar kamer stond Eugenie voor haar spiegel. Ze poederde haar gezicht bij en

stifte haar lippen opnieuw. Onzichtbaar voor iedereen nam ze haar medicijnen in, de pijnstillers kon ze maar al te goed gebruiken na de moeizame beklimming van de trap. Ze had de afgelopen weken een paar keer een paar treden geoefend. Ze was niet meer helemaal boven geweest nadat ze haar heup gebroken had, gevolgd door een opname in het ziekenhuis en een wekenlang verblijf in een zorghotel. De revalidatie was haar zwaar gevallen, de afhankelijkheid ook. Ze keek naar buiten, waar Agaath inmiddels taxerend rondliep in de met verschillende lampen verlichte tuin rond het huis. De waterval van de vijver klaterde. Het was kil, maar het vroom niet. Er dwarrelde enkele sneeuwvlokken naar beneden. Maar de grond was niet bevroren, dus de sneeuw bleef niet liggen. Morgen zou het Kerstmis zijn en ondanks alle onzekerheden, onderliggende spanningen en wat dan ook, werd dit de mooiste avond die ze in haar leven had meegemaakt, wist Eugenie. Een langgekoesterde droom ging vanavond in vervulling. Een kerstdiner met de hele familie.

Maar goed dat ze dat niet wisten! De aasgieren. Allemaal! Vroeger had niemand de moeite genomen om langs te komen. Vandaag wilde ze de indruk wekken dat de hof veel welvarender was dan feitelijk het geval was. Daarom zou ze vanavond flink uitpakken. Het was de beste manier om de hebzucht in te schatten van haar gasten. Ze deed een kostbare ketting om haar hals, bezet met diamanten en saffieren, ooit het huwelijkscadeau van haar schoonvader aan zijn Henriëtte. De bijpassende ring en armband deed ze eveneens om. Haar moderne Rolex paste er echter wonderwel bij, met die grote wijzerplaat zodat ze de wijzers duidelijk kon zien. Het was een automatisch horloge, dus nooit meer gedoe met batterijen die op ongelegen momenten leeg waren, waardoor de wijzers van het horloge stilstonden.

Er klonk geroezemoes uit de bibliotheek toen ze terugging naar de salon en de deur ervan zorgvuldig achter zich sloot.

Agnes was juist klaar. ‘Zo goed, tante Eugenie?’

‘Het is prachtig, kindje. Is in de keuken ook alles in orde?’

‘De cateraar heeft alles afgeleverd en de kok die is meegekomen, maakt nu alles klaar. Zal ik pa vragen de kerstboomkaarsen aan te komen steken?’

‘Graag.’

Toen dat was gebeurd en ze zich een paar minuten alleen en in stilte vergaapte aan de pracht, rechte de oude dame haar rug en ging ze bij haar stoel staan.

De familie werd door Andries geroepen en toen iedereen zich vol verwachting voor de deur van de salon verzameld had, werd deze door hem opengedaan, nadat hij eerst had geklopt.

De familie keek. Alle geluid verstomde voor een paar momenten. Het was dan ook een adembenemend gezicht. De kerstboomkaarsjes brandden. De grote salon werd slechts verlicht door brandende kaarsen, net als in vroeger tijden het geval moest zijn geweest. Het kristal flonkerde op de lange tafel, die was gedekt met spierwit damast. Het oude familie-zilver lag naast ouderwetse porseleinen borden. Het was net of ze teruggingen in de tijd, terug naar de meest glorieuze jaren van de familie Ernsting. En kaarsrecht voor haar stoel stond Eugenie.

‘Welkom,’ glimlachte de oude dame. ‘Kom binnen en laten we Kerstmis vieren met de hele familie.’

Het was zo schemerig in de slechts door kaarslicht versierde salon, dat niemand de tranen zag die opwelden in haar ogen toen ze die woorden uitsprak.

HOOFDSTUK 2

Een enkeling was een tikje bedremmeld aangeschoven, anderen voerden het hoogste woord. Andries Terdu speelde vanavond de rol van deftige butler met verve. Misschien verbaasde een enkeling in het vreemde gezelschap, dat na enig geroezemoes toch wel verwachtingsvol aan tafel zat, zich over de man, die net zo gemakkelijk het vuilnis buitenzette als vanavond de rol van butler vervulde, een beroep dat langzamerhand toch zo goed als uitgestorven was. Er werd een witte wijn ingeschonken en zijn dochter Agnes serveerde schijnbaar al even moeiteloos een kreeftencocktail als voorgerecht. ‘Ouderwets! Wie eet er nu tegenwoordig nog een cocktail?’ meesmuilde Evert zachtjes tegen zijn vrouw Lieneke, maar wat er ook aan het lijf van de oude vrouw mocht mankeren, haar oren functioneerden nog prima, zij het dan met behulp van onzichtbaar achter haar oren en onder haar haren verborgen gehoorapparaatjes. ‘Ik. Het mag dan ouderwets zijn, beste neef Evert, mijn man en ik aten jarenlang op kerstavond een kreeftencocktail. Het was zijn lievelingsgerecht.’

Agnes, die net de kamer uit wilde gaan, glimlachte fijntjes om deze opmerking. Ze keek de oude vrouw aan en de twee vrouwen, met een leeftijdsverschil van wel zestig jaren, verstonden elkaar alsof ze hun gedachten hardop uitspraken. De familie werd vanavond

getest, al waren ze zich dat vanzelfsprekend totaal niet bewust.

Eugenie Ernsting hief nogmaals haar glas. 'Ik breng graag nogmaals een toast uit op deze bijzondere familiebijeenkomst. Voor deze avond herleeft de gloriëtijd van de hof, mogelijk voor het laatst, gezien mijn leeftijd. Aan wie van jullie ik te zijner tijd mijn bezittingen ook zal nalaten, misschien zal er in de toekomst die ik niet meer mee zal maken ooit nog eens een bijzondere kerstavond worden gevierd in dit huis dat mij zo dierbaar is geworden, al zal het dan zijn naar de gebruiken van de moderne tijd, vanzelfsprekend. Maar deze avond, mijn lieve, dierbare familie,' de spot kon nu de toehoorders toch nauwelijks ontgaan, 'vergeet ik nooit meer, en ik geloof jullie ook geen van allen.'

Instemmend gemompel volgde. Het duurde even voor Eugenie verder kon gaan. 'Eveneens is het bij ons altijd een goed gebruik geweest de maaltijd te beginnen en te eindigen met een gebed. Ik verzoek jullie daarom allemaal om de handen te vouwen en de ogen te sluiten, ook al is dat een gewoonte die jullie misschien allang verleerd hebben.'

Ze gaf zelf het goede voorbeeld. Het werd stil. Of de anderen daadwerkelijk meebaden, wist ze niet en ze vertikte het om, net als haar vader vroeger, door haar wimpers te gluren of alle anderen wel netjes hun ogen dicht hadden gedaan en hun handen hadden gevouwen.

Haar stem klonk helder en zuiver. 'Vader in de hemel, wij danken U dat we vanavond met elkaar aan tafel mogen zitten om de geboorte van Uw Zoon te vieren. Hij was het licht der wereld, vandaar dat we nu zo veel kaarsen branden om te symboliseren dat wij allemaal, ongeacht in welke mate, ons best willen doen om ook een licht te zijn in deze wereld. Met meer of vaak minder succes, dat wel, maar ons best doen is het belangrijkste.

Ik wil U bovenal danken voor mijn lange en gezegende leven. Misschien is mij nog een klein deel van de toekomst gegund, Vader, maar dat is niet belangrijk meer. Ik begin ernaar uit te kijken, het

aardse leven achter mij te laten en aan het eeuwige leven bij U te mogen beginnen. Maar U weet hoe de hof mij aan het hart ligt, en ik hoop dan ook dat een van deze mensen die vanavond hier op de hof aan tafel zitten in staat zal zijn de traditie in de toekomst in stand te houden.’

Nu aarzelde ze even, en ze sprak daarna nog een paar meer gebruikelijke zinnen uit, voor ze het gebed beëindigde met het ‘Amen’.

Meteten daarna nam het geroezemoes weer toe. Eugenie at langzaam. Ondertussen dacht ze enkele momenten terug aan haar overleden man. Ach, ze was sentimenteel geweest met deze kreeftencocktail. Haar man had niet van haar gehouden en zij niet van hem! Het was een kil verstandshuwelijk geweest waarin beiden hun eigen gang waren gegaan. Hij was altijd druk met zaken en met de liefjes die hij zo nu en dan had gehad. Zij had altijd vrijwilligerswerk gedaan voor de kerk, en had de hof bestierd. Tuinieren was een grote hobby geweest, en ze had mooie reizen gemaakt met haar tuinclub. Nee, ze keek zeker niet enkel en alleen om in bitterheid. Ze was iemand die wel degelijk haar zegeningen wist te tellen. Haar geloof was een grote kracht geweest in het leven, maar dat kon ze niet uitleggen aan mensen voor wie het geloof geen enkele rol in het leven leek te spelen. Haar grote verdriet was toch haar kinderloosheid geweest, maar ze had veel vriendinnen gehad, al waren de meesten daarvan ondertussen al overleden. Dat was het grootste nadeel van heel oud worden, je verloor zo veel mensen die je dierbaar waren geweest, en elk afscheid liet een niet langer te vullen leegte na.

Ze had zich vaak nuttig gemaakt bij de Hervormde Vrouwendienst. Ze had mooie reizen gemaakt en nooit geldgebrek gekend. Geld mocht dan de naam hebben dat het niet gelukkig maakte, en beter dan wie ook wist ze dat dit maar al te waar was, maar daartegenover stond dat het hebben van voldoende geld het leven wel degelijk gemakkelijker maakte. Mooie reizen kostten geld, en boden veel leniging bij verdriet, wist ze. Maar nu had ze genoeg teruggekeken.

Nu moest ze genieten van de unieke gebeurtenis van deze avond. Ze besepte dat ze nog vaak aan deze uren terug zou denken.

Aan haar pientere ogen ontsnapte niet veel, toen ze haar familieleden stuk voor stuk grondig opnam en observeerde, om te kijken of ze hun karakters een beetje kon doorgronden. Uiteindelijk zou ze na deze avond beslissen wie na haar dood de hof zou erven, al wist niemand dat, behalve zijzelf, Andries en Agnes. Natuurlijk, die twee waren op de hoogte van vrijwel al haar besognes, en ondanks het leeftijdsverschil en de verstandhouding van werkgever en werknemer werd vooral Agnes door Eugenie beschouwd als bijna een vriendin, en zeker als haar vertrouweling.

Evert was al te luidruchtig. Zijn vrouw was een oppervlakkige pop, met een onnatuurlijk uiterlijk waarvan de oude vrouw niet kon begrijpen dat ze dacht er mooier op te zijn geworden na zo'n algehele verbouwing. Evert en Lieneke hoefden nooit meer een voet op de hof zetten, als het aan haar lag. Er was weliswaar een bloedband, maar wettige rechten zou dit echtpaar daar nooit aan kunnen ontlenen. Gelukkig maar.

Agaath, over haar moest ze goed nadenken. Die zat gecompliceerder in elkaar. Agaaths grootmoeder was Ernsts tante Helene geweest. De zoon van Helene had wel samengewoond met de moeder van Agaath, maar was nooit officieel met haar getrouwd. Agaath was vandaag alleen gekomen en had niet over een gezin gerept. Zodra het even wat stiller werd, richtte Eugenie haar aandacht daarom op de vrouw die ze met een beetje goede wil kon beschouwen als een achternicht.

‘Vertel me eens, Agaath, ik schat je ergens rond de veertig,’ met stroop ving een mens nu eenmaal meer vliegen dan met azijn, ‘en je bent alleen gekomen. Je bent een mooie vrouw, Agaath. Heb je geen man? Geen kinderen?’

Even verstilde de verder nogal praatgrage vrouw. ‘Ik ben twee jaar geleden gescheiden, tante Eugenie, na een huwelijk dat twaalf jaar heeft geduurd. Er is inmiddels wel weer een man in mijn leven,

maar dat is nog geen stabiele en duurzame relatie. Misschien wordt het dat nog, maar misschien ook niet. Daarom ben ik alleen gekomen. Ik heb wel een tweeling van tien jaar. Ze vierden dit jaar Kerstmis met hun vader ergens in Oostenrijk.'

'Woont hun vader daar?'

'Nee tante, ze zijn er met vakantie. Mijn ex-man woont in Amsterdam. Hij is kunstschilder en heeft er een galerie, waar we ook altijd boven gewoond hebben. Ikzelf woon nu met de kinderen in een rijtjeshuurhuis in Diemen.'

'Dus je moet werken voor de kost?'

'Zeker, maar dat moeten vandaag de dag ook getrouwde vrouwen. Ik werk op een gerenommeerd advocatenkantoor, drie dagen in de week. Het is geen vetpot, maar ik ben onafhankelijk. Mijn ex moet vanzelfsprekend alimentatie betalen voor de kinderen, maar dat doet hij zelden. Als hij al geld verdient, jaagt hij dat er al te gemakkelijk doorheen en die eigenschap was een van de belangrijkste oorzaken van onze vele ruzies. En ja, van een kale kip kun je nu eenmaal niet plukken.'

'Maar... hij kan blijkbaar wel een dure vakantie betalen,' antwoordde Eugenie hoofdschuddend.

'Inderdaad, maar ik stel daar niet langer vragen over. Ik zorg wel voor mezelf. Ik heb nooit over me heen laten lopen, maar na alles wat ik heb meegemaakt, laat ik zeker nooit meer de kaas van mijn brood eten.'

Dat had ze gemerkt, bedacht de oude vrouw. Misschien was ze te snel geweest in haar eerste oordeel over deze Agaath? Blijkbaar had ze veel meegemaakt, en wie kon beter begrijpen dan zijzelf hoe eenzaam een mens kon zijn in een liefdeloos huwelijk?

Agnes keek om de hoek van de deur en even later haalden zij en Andries de glazen van de cocktail weg. Die zou worden gevolgd door mosterdsoep, dat was haar lievelingssoep. Eugenie verheugde zich daarop. Ze at niet veel meer nu ze zo oud was geworden, ze had een kleinere cocktail gekregen dan de anderen en haar soepbord

zou ook slechts met een klein beetje worden gevuld. Waarschijnlijk zou dat niemand opvallen en zij zou niemand daarop wijzen.

Naast Agaath zat David, de stillere en jongere broer van Evert. Dat leek haar wel een aardige jongeman. Eugenie richtte haar aandacht nu op hem. Blijkbaar was hij even stil als zijn broer graag de boven-
toon voerde, want nu zat die Evert alweer te lachen om een van zijn eigen platte grappen.

‘Vertel me eens wat jij doet?’ vroeg ze geïnteresseerd.

David bloosde zelfs een beetje. ‘Ik ben huisarts in een Drents plat-
telandsdorp, tante Eugenie,’ antwoordde hij bescheiden. ‘Ik ben niet getrouwd, maar heb een vriend.’

‘En die hebben we vanavond niet uitgenodigd. Ik houd daar niet van,’ bralde Evert.

Meteen keek zijn tante hem streng aan. ‘Jij bepaalt vanavond niet wie er bij mij aan tafel zit. Jammer, David, dat je broer last heeft van een dergelijk vooroordeel. Ik ga ervan uit dat God ons allemaal heeft geschapen. Ik ben nog niet aftands en koester de overtuiging dat mensen met een dergelijke geaardheid geboren worden, en dan moet God er dus een bedoeling mee hebben.’

‘Denkt u ook zo mild over pedoseksuelen, tante Eugenie?’ Evert liet zich zeker niet zonder meer de mond snoeren. ‘Zij worden ook zo geboren, ziet u. Moeten ze dan maar hun gang kunnen gaan omdat ze er toch niets aan kunnen doen?’

‘Niemand mag een ander mens beschadigen, zeker niet als het om seksuele behoeften gaat. Ik veroordeel bijvoorbeeld wel degelijk heteroseksuele mannen die hun gang maar gaan en vrouwen beschouwen als niet veel waard en een soort prooi die ze willen veroveren, soms zelfs met dwang. Twee homoseksuele mannen kunnen wel degelijk oprechte liefde voor elkaar voelen. Liefde, daar draait het om in het leven. God is liefde, dat leert de Bijbel ons ook.’ Ze keek weer naar de jongste van de beide broers. ‘Als je nog eens op de hof komt, David, en je hebt een duurzame relatie, neem je partner dan gerust mee.’

‘Dank u, tante. Misschien mogen we u eens een keertje ophalen om bij ons te komen logeren? We hebben een slaapkamer gelijkvloers en Drenthe is erg mooi.’

‘Dank je. Ik zal het onthouden, maar je begrijpt dat ik op mijn leeftijd niet lichtvaardig meer op reis ga.’

David glimlachte en nu keek Eugenie naar Bets. Zij leek haar een lieve vrouw toe, moederlijk, een kilootje of tien te zwaar, stevig gebouwd, goed gekleed, maar zeker niet overdadig.

‘Jullie wonen dus in Zeeland.’

‘In Zierikzee om precies te zijn, tante Eugenie. We hebben daar al jarenlang een boekhandel, zoals u misschien nog weet. Onze oudste zoon Jos werkt eveneens in het bedrijf en neemt de zaak zo langzamerhand over, terwijl wij ons terug gaan trekken. Machiel is drieenzestig. Nu wonen we nog boven de zaak, maar we hebben inmiddels een appartement gekocht in Burgh-Haamstede. Er wordt nog aan het complex gebouwd, dus we wonen daar nog niet. Jos had vandaag verplichtingen aan zijn schoonfamilie en is daarom niet meegekomen.’

‘Boeken, ik houd van boeken,’ glimlachte Eugenie.

‘Vanzelfsprekend bent u van harte welkom om een keertje in onze zaak te komen kijken.’

‘Dat had ik jaren geleden al moeten doen, maar het contact is verloren gegaan. Mijn vader en zijn broer konden niet goed met elkaar overweg. Jouw vader was een nakomertje. Ik herinner me nog uit mijn kindertijd een knallende ruzie tussen die twee die een familie-vete tot gevolg heeft gehad.’

‘Inderdaad,’ bemoeide Machiel zich ermee. ‘Mijn vader kon het bloed van zijn broer wel drinken en het contact tussen die twee is nooit hersteld. Maar Bets en ik zijn destijds toch op de begrafenis van uw vader geweest. Toen waren we pas getrouwd.’

‘Ik herinner het me niet,’ antwoordde de oude vrouw. ‘Jammer.’ Ja, ook vanbinnen vond ze dat jammer. Ze was zo vaak eenzaam geweest. Het was haarzelf echter te verwijten dat ze nooit eerder de

moeite had genomen om te achterhalen wat er destijds was gebeurd en het contact te herstellen. Maar goed, het verleden kon niet ongedaan worden gemaakt.

Ten slotte keek ze naar haar laatste gast, Floris, de andere zoon van Bets en Machiel, die inmiddels in een aangenaam gesprek was ontwikkeld met David, die hij vanzelfsprekend nooit eerder had ontmoet. Beide jongemannen – ze verschilden duidelijk niet veel in leeftijd – hadden waarschijnlijk niet eens van elkaars bestaan geweten tot vanavond.

‘En jij, Floris? Wil je me iets over jezelf vertellen?’

Ze werden gestoord door Agnes, die de soepterrine binnenbracht en kalm de borden van de gasten vulde, terwijl Andries rondging met een mandje kleine warme broodjes.

‘Ik woon nog thuis bij mijn ouders boven de boekwinkel, tante Eugenie.’ Hij sprak dat ‘tante’ wat onwennig uit, merkte de oude vrouw. ‘Maar ik werk in Goes. Ik ben bouwkundige en werk bij een grote aannemer. Zeg maar als toezichthouder bij grotere bouwwerken.’

‘Interessant. Wat denk je in die hoedanigheid van de hof?’ glimlachte Eugenie.

‘U heeft het familie-erfgoed in een uitstekende staat onderhouden,’ prees hij glimlachend.

‘Dank je. Het is niet goedkoop, een dergelijk huis in goede staat te houden.’

‘Inderdaad. U heeft vast wel aanbiedingen gekregen van grote bedrijven, die een dergelijk mooi pand graag als kantoor zouden willen gebruiken.’

‘Dat zal ik niet ontkennen, maar door de jaren heen ben ik verknocht geraakt aan het huis, en ik wil het slechts verlaten met mijn voeten vooruit tussen zes planken. Maar ja, in deze tijd is dat bijna niet meer mogelijk.’

‘Als u ooit advies nodig mocht hebben over de hof, mag u mij gerust bellen.’

‘Het heeft moeite gekost om de adressen te achterhalen van Machiel, Agaath en Evert. Jullie doen mij een plezier als David en Floris hun eigen adressen vanavond willen achterlaten,’ liet Eugenie weten. ‘Dan krijgen jullie volgend jaar een kerstkaart, of mogelijk eerder een uitnodiging om mijn begrafenis bij te wonen. Uiteindelijk ben ik al stokoud.’

Er volgde een golf van ontkenningen, opmerkingen dat ze ervoor wilden tekenen zelf ooit zo oud te mogen worden en dan natuurlijk het liefst in goede gezondheid.

Ze nam dat alles minzaam glimlachend in ontvangst. ‘Ik wil ook graag de adressen van jullie andere zoon Jos en van jullie dochter,’ liet ze aan Bets weten.

‘Ik heb verder niemand meer,’ liet Agaath weten.

Eugenie keek weer naar haar. ‘Je vader heeft met verschillende vrouwen samengeleefd, maar is nooit getrouwd geweest, heb ik begrepen.’

‘Inderdaad, tante.’

‘Leeft je vader misschien nog?’

‘Niet meer. Hij is al vroeg dement geworden en leefde de laatste jaren in een verpleeghuis. Korsakov, dementie dus, als gevolg van drankmisbruik.’

‘O. Dat spijt me voor je.’

De soepborden, wijnglazen en dergelijke werden zwijgend door Andries en Agnes weggeruimd en even later werden de kalkoenrolade, aardappeltjes en groenten opgediend in schalen.

‘Machiel, mag ik jou als oudste aanwezige man vragen het vlees voor te snijden?’ vroeg Eugenie minzaam. ‘Jij hebt dus je leven lang met je neus in de boeken gezeten?’

‘Inderdaad, tante, ik ben een echte lettervreter. Ik heb uw bibliotheek dan ook al bewonderd. Bets heeft me altijd geholpen in de zaak. Toen de kinderen klein waren, stond de box soms zelfs gewoon in de winkel.’

‘Je hebt nog een zoon en een dochter die niet zijn meegekomen.’

‘Zoals ik al zei, de winkel was vandaag open en daarna ging Jos met zijn vrouw en kinderen naar zijn schoonouders. Mijn dochter is verpleegkundige en heeft dienst, zodat ze met oud en nieuw vrij is.’

‘Ik hoop dat je mij hun adressen wilt geven, zodat ik ze kan vragen mij op een ander tijdstip alsnog op te komen zoeken.’

‘Daar zullen ze beslist graag gehoor aan geven.’ Hij was opgestaan en sneed plakken van de rollade zoals haar man dat in het verleden had gedaan. Ineens overviel de oude vrouw een golf van ontroering. Hoe vaak had ze niet samen met haar man kerst gevierd en dan stil getreurd om de kinderen die nooit waren geboren. Om familie die er niet was, omdat er onmin was geweest, omdat contacten verloren waren gegaan door verschil in karakter of door situaties zoals buitenechtelijke verhoudingen met kinderen als gevolg, die destijds vanzelfsprekend niet werden erkend en meer nog, gewoon werden weggemoffeld en buiten de familie werden gehouden. En nu zat ze hier, omringd door hen die ze met een beetje goede wil toch haar familie mocht noemen. Nee, ze maakte zich geen illusies. De meesten zouden zichzelf maar al te graag benoemen tot haar erfgenaam. Evert was een duidelijke aasgier, ze zag het aan zijn blik toen ze de portretten boven hadden bekeken, waarvan sommige inderdaad kostbaar waren. Maar hij zou ze niet koesteren, zoals zij had gedaan. Hij zou ze zonder meer verkopen en van het geld een nieuwe dure auto aanschaffen, of iets dergelijks. Gelukkig kwam hij zeker niet in aanmerking om haar erfgenaam te worden. Maar er was een bloedband, dat wel degelijk, en daarom zat hij vanavond hier met zijn opgedirkte vrouw aan haar tafel.

‘De wijn is uitstekend, tante,’ proostte Machiel en hij hield zijn met rode wijn gevulde glas hoog.

‘Dank je,’ glimlachte de oude vrouw minzaam.

‘Net als alles, tante,’ liet zijn vrouw zich horen. ‘Ik vind dit een van de meest bijzondere kerstdiners die ik in mijn leven heb meegeemaakt.’ Bets was overduidelijk onder de indruk van de welstand en de sfeer.

‘Voor mij eveneens. Jammer dat ik niet twintig jaar geleden op de gedachte ben gekomen jullie allemaal uit te nodigen,’ glimlachte Eugenie rustig. ‘Maar toch, beter laat dan nooit.’

‘Heeft Agnes zo uitstekend gekookt?’ wilde David onder de indruk weten.

De jonge vrouw, die net binnenkwam om de lege borden af te ruimen, glimlachte rustig. ‘Nee hoor, alles komt van de cateraar, en de kok die is meegestuurd door dat bedrijf heeft net de laatste hand gelegd aan het dessert.’

‘Breng hem onze complimenten over,’ lachte Agaath. ‘Ik heb werkelijk heerlijk gegeten.’

‘Dat zal ik doen.’

‘Vraag hem om even binnen te komen,’ stelde Eugenie voor. ‘Dan kan ik hem persoonlijk bedanken.’

‘Ik zal hem vragen zelf het dessert binnen te brengen, mevrouw.’ Nu, met al die gasten die ze niet kende, noemde ze de oude dame niet vertrouwelijk tante Eugenie, zoals ze anders deed.

‘Dat is een uitstekend idee.’

Zo gebeurde. De parfait was verrukkelijk. De man glom van genoeg bij alle bedankjes en keek verwonderd en zichtbaar onder de indruk om zich heen. ‘Het is mij een eer aan deze bijzondere kerstmaaltijd te hebben mogen bijdragen,’ liet hij weten.

‘Nog iemand die onder de indruk is van al die kaarsen en stokoud zilver en servies,’ mompelde Lieneke. ‘Maar eerlijk is eerlijk, het is prachtig.’

Eugenie tikte tegen haar glas. ‘Ik begin moe te worden. Agnes, we hadden afgesproken dat jij ons voor zou lezen uit de Bijbel, het kerstevangelie uit Lucas.’

De jonge vrouw ging bij een kandelaar met vijf brandende kaarsen zitten, niet aan de tafel bij de familie, maar in de leunstoel van de oude mevrouw, en haar heldere stem deed de anderen eerbiedig zwijgen toen ze hun het oeroude kerstverhaal voorlas.

Toen ze na het verhaal weer was verdwenen, keek Eugenie naar de

oudste man aan tafel. ‘Machiel, wil jij zo vriendelijk zijn om hardop het Onze Vader voor te bidden? Wie mee wil doen, mag vanzelfsprekend hardop meebidden.’

Het moest haar verrassen dat nog zo veel stemmen het oude gebed leken te kennen. Na dit amen stond ze moeizaam op. ‘Agaath, wil je mij helpen bij de piano te komen? Ik heb altijd graag gespeeld. Met jullie samen wil ik graag ‘Stille nacht, heilige nacht’ zingen en daarna besluiten met ‘Ere zij God’. Als we dat hebben gedaan, ga ik naar bed, en krijen jullie in de bibliotheek nog koffie of thee voor het tijd wordt om weer te vertrekken.’

Zo gebeurde het. Na bedolven te zijn onder bedankjes trok Eugenie zich terug. Andries doofde de kaarsen. Agnes voorzag in de bibliotheek iedereen van koffie en thee, Evert vroeg zelfs ronduit om een goed glas cognac erbij.

Wat het gezelschap niet wist, was het luisterend oor in het kleine bediendekamertje dat achter de grote boekenwand verborgen lag. Agnes en Andries hadden de deur achter zich gesloten om de familie onder elkaar te laten. De oude vrouw was weliswaar moe, maar niet zo erg dat ze meteen naar bed moest. Ze stond in dat geheime kamertje en luisterde ongegeneerd naar wat er in de andere kamer werd gezegd door de familie, die zich eindelijk onbespied en onder elkaar waande.

GERDA VAN WAGENINGEN

Het *portret*

De jonge Agnes ziet met lede ogen aan hoe haar geliefde 'tante' Eugenie, voor wie zij de zorg op zich heeft genomen, nadenkt over haar nalatenschap. Eugenie heeft geen kinderen om haar vele bezittingen aan na te laten en nodigt daarom haar familieleden uit voor een diner op kerstavond.

De familie, met wie de oude vrouw al jaren geen contact meer had, betoont zich plotseling zeer geïnteresseerd. Maar hun ware motieven zijn niet zo fraai en dat doet Agnes pijn. Zij zorgt in de laatste maanden zo goed mogelijk voor Eugenie. De beste afleiding vinden de beide vrouwen in de zoektocht naar een onbekende jonge vrouw, die afgebeeld is op een portret dat in Eugenie's huis hangt. Het raadsel brengt voor beide vrouwen een boeiende geschiedenis aan het licht, maar de zoektocht blijkt lastiger dan gedacht en ondertussen gaat Eugenie's gezondheid hard achteruit. De klok lijkt steeds sneller te gaan tikken.

Gerda van Wageningen is de populaire auteur van vele tientallen succesvolle romans. Haar bestseller *Zilver* ontving lovende recensies en reacties.

NBD|Biblion over *Zilver*: 'Hulde aan de schrijfster, die de streekroman op een hoger plan brengt.'

NUR 301

www.kok.nl